

**NEMZETI FOGYASZTÓVÉDELMI HATÓSÁG
PIACFELÜGYELETI FŐOSZTÁLY**

Iktatószám: PIF-203-2/2014
Témafelelős: Mikó Róbert

ÖSSZEFOGLALÓ JELENTÉS

a háztartási kisgépek laboratóriumi vizsgálattal egybekötött piacfelügyeleti ellenőrzéséről

Budapest, 2014. május

Bevezető

A különböző háztartási kisgépek egyre nagyobb számban, a háztartások szinte mindegyikében megtalálhatóak. A széles termékpalettán jelentős részt képviselnek a konyhai kisgépek, azok közül is a botmixerek és kézi mixerek (állvány nélkül vagy állvánnyal és keverőtállal), melyek egyre inkább a mindennapi életünk szerves részét képezik, a konyhai tevékenységek során már-már nélkülözhetetlenek. Ezek a készülékek az egészen egyszerű kivitelűtől, a drágább, jobb minőségű termékekig, széles választékban, különböző árkategóriákban megtalálhatóak a piacon. Mivel ezen eszközök kivitelükből adódóan számos veszélyhelyzetet teremthetnek, így az esetlegesen bekövetkező balesetek elkerülése érdekében fontos, hogy a rájuk vonatkozó valamennyi biztonságossági követelményt kielégítsék.

I. Az ellenőrzés általános szempontjai

1. Az ellenőrzés célja

Az ellenőrzés célja annak a megállapítása volt, hogy a kereskedelmi forgalomban árusított, elsősorban harmadik országból importált, leggyakoribb konyhai kisgépek (botmixerek és kézi mixerek (állvány nélkül vagy állvánnyal és keverőtállal)) forgalmazási körülményei megfelelnek-e a vonatkozó jogszabályi előírásoknak, különös tekintettel e termékek jelöléseire, figyelmeztető felirataira, megfelelőség-értékelésére és használati útmutatójára. A jogsértések esetében az arányosság elvét szem előtt tartva és a gazdasági szereplőkkel szorosán együttműködve meg kellett tenni a szükséges lépéseket, illetve intézkedéseket a jogszerűtlenül forgalmazott vagy forgalomba hozott, biztonsági szempontból esetlegesen nem megfelelő termékek forgalomból való kivonására és a feltárt jogsértések, illetve szabálysértések szankcionálására a jogkövető termékforgalmazás elősegítése érdekében.

Az ellenőrzés további célja volt a korábban letiltott vagy a RAPEX rendszeren keresztül érkező bejelentésekben szereplő, súlyos veszélyt jelentő termékek nyomon követése a magyar forgalmazóknál, és az ilyen termékek megtalálása esetén a jogkövető magatartás kikényszerítése a gazdasági szereplőktől.

2. Az ellenőrizendő termékkör leírása

A témavizsgálat **kizárólag** a kereskedelmi forgalomban árusított, **háztartási** és **hasonló** rendeltetésű olyan **villamos konyhai kisgépek** ellenőrzésére terjedt ki, amelynek névleges feszültsége legfeljebb 250V:

- botmixerek,
- kézi mixerek állvány nélkül,
- kézi mixerek állvánnyal és keverőtállal.

A témavizsgálat hatálya alá nem tartoznak a következő termékek:

- konyhai robotgép (szabványban: ételkészítő/food processor),
- élelmiszer-keverőgép (szabványban: élelmiszer-keverőgép/food mixer),
- turmixgép (szabványban: turmixgép/blender).

3. Az ellenőrzés időtartalma

Az ellenőrzés lefolytatására a **2014. február 24. és március 21.** közötti időszakban került sor.

4. Az ellenőrzés résztvevői

Az ellenőrzésben részt vett Budapest Főváros és valamennyi megyei Kormányhivatal Fogyasztóvédelmi Felügyelősége. A laboratóriumi vizsgálatokat a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság akkreditált Mechanikai és Villamos Laboratóriuma végezte, míg a szakmai irányítási feladatokat az NFH Piacfelügyeleti Főosztálya látta el.

5. Az ellenőrzés helyszínei

Az ellenőrzéseket áruházláncok, üzletláncok egységeiben, a termékkört árusító szaküzletekben, alkalmi kitelepüléseken, valamint vásárokon és piacokon kellett lefolytatni.

Az ellenőrzés összesen **221** kereskedelmi egységet, **28** áruházlánchoz/üzletláncához tartozó egységet, **192** kiskereskedelmi szaküzletet, és **1** esetben nagykereskedelemmel is foglalkozó egységet érintett. A felügyelőségek hiányosságot **2** áruházlánchoz/üzletláncához tartozó egységnél, **27** kiskereskedelmi üzletnél, összesen **29** üzletben állapítottak meg, melyek alapján a kifogásolási arány **13%**-os volt.

II. Termékellenőrzési szempontok

A **221** kereskedelmi egységben összesen **918 fajta, 1948 db** háztartási kisgépet ellenőriztek a felügyelők, melyből **35 fajta, 61 db** esett kifogás alá, amely termékfajta szempontjából 4%-os, darabszám tekintetében pedig **3%**-os kifogásolási arányt jelent.

Az egyes szempontok ellenőrzési eredményeit a következő fejezetek tartalmazzák jellemzőnkénti bontásban.

1. A feliratokkal, jelölésekkel kapcsolatos ellenőrzési szempontok

1.1 A gyártó nevének, jelének vagy kereskedelmi márkajelének megléte

A 79/1997. IKIM r. 1. számú mellékletének 1. b) pontja szerint a gyártó nevét, jelét vagy a kereskedelmi márkajelet egyértelműen a villamossági termékeken, vagy **ha ez nem lehetséges, akkor annak csomagolásán kell elhelyezni.**

A vonatkozó termékbiztonsági szabványok is előírják, hogy **a gyártó neve, védjegye vagy azonosító jele** magán a készüléken legyen feltüntetve. Ezen jelölés hiányában mind a hatóság, mind a fogyasztók és a forgalmazók számára ismeretlen vagy elérhetetlen az a gazdasági szereplő, amely a termékre vonatkozóan a megfelelőségértékelési eljárást lefolytatta, illetve aki az adott terméket első alkalommal az Európai Unió belső piacán elhelyezte.

A gyártó neve, jele vagy kereskedelmi márkajele **10 féle (1%), 19 db (1%)** terméken nem szerepelt.

1.2. Azonosító jelölés megléte

A Pftv. 8. § (2) bekezdése szerint a **gyártó köteles a terméket azonosításra alkalmas jelöléssel ellátni**. A termék azonosító jelölése lehet a termék típus-, tétel-, modell- vagy sorozatszám, vagy más egyedi jelölése, amely megfelel ezen bekezdés követelményeinek.

Ilyen jelölés hiányában a termék sem a fogyasztók, sem a gazdasági szereplők számára nem beazonosítható, ezért a hatóságoknak kiemelt figyelmet kell fordítaniuk ezen jelölések meglétére, különös tekintettel a veszélyes termékek egyértelmű beazonosíthatóságára és nyomomonkövethetőségére.

Modellszámot vagy típusjelet mindösszesen **1 fajta és 1 db** termék esetében nem tüntették fel (jóval 1 % alatti kifogásolási arány).

1.3. Egyéb jelölések megléte

A 79/1997. IKIM r. 1. számú mellékletének 1. a) pontja szerint azokat a **legfontosabb jellemzőket**, amelyeknek az ismeretétől és a figyelembevételétől a rendeltetészerű és veszélytelen használat függ, **a villamossági termékeken, vagy** ha ez nem lehetséges, akkor **a hozzájuk mellékelt útmutatóban kell megadni**.

A vonatkozó szabványok szerint a háztartási (konyhai) kisgépeken a következő alapvető műszaki jellemzőket kell feltüntetni:

- a **névleges feszültség vagy a névleges feszültségtartomány voltban**, amelynek tartalmaznia kell a 230 V-ot (pl.: 230 V vagy 220-240 V);
- az **áramnem jele** (~), kivéve, ha a névleges frekvencia van feltüntetve (pl.: 230 V~ vagy 230 V, 50 Hz);
- a készülékeket meg kell jelölni a **névleges bemeneti teljesítmény** értékével;
- a **II. érintésvédelmi osztály jele** (), ha a termék nem földelt kivitelű;
- a víz behatolása elleni védettség **IP-jele**, kivéve ha a védettségi fokozat IPX0 (víz behatolása ellen nem védett kivitelű).

Mindezek alapján az ellenőrzött 918 fajta és 1948 db termékből a névleges feszültség vagy feszültségtartomány, a névleges bemeneti teljesítmény és az áramnem jelének feltüntetése kapcsán került megállapításra nem megfelelés, valamennyi jellemző esetében **1 fajta, 1 db** terméket érintően (a kifogásolási arány < 1%).

A **II. érintésvédelmi osztály** jelét **2 fajta (0,21%), 2 db (0,1%)** készülék esetében kifogásolták a felügyelők, míg az **IP szám** feltüntetése kapcsán kifogásolás a vizsgált termékkörben nem történt, lévén az ellenőrzött termékek mindegyike beltéri használatra szánt, azaz legfeljebb IP20-as védettségi szintű, amely jelölés feltüntetése – a szabvány előírásainak megfelelően – azonban nem kötelező.

1.4 A C € megfeleléségi jelölés megléte és megfelelése

A Pftv. 6. § (1) bekezdése szerint amennyiben jogszabály előírja, hogy a terméket megfeleléségi jelöléssel kell ellátni, akkor a termék csak a megfeleléségi jelölés feltüntetését követően hozható forgalomba, valamint forgalmazható.

A 79/1997. IKIM r. 5. § (4) bekezdése szerint a **C € megfeleléségi jelölést a gyártónak a villamossági terméken**, vagy annak objektív akadálya esetén a csomagoláson, illetve a

használati-kezelési útmutatóban, vagy a jótállási nyilatkozatban jól látható, jól olvasható és letörölhetetlen módon **fel kell tüntetnie**.

A felügyelőségek a CE megfelelőségi jelölés kapcsán annak meglétét és formai kialakítását ellenőrizték. **A CE megfelelőségi jelölés hiányát a felügyelők 1 féle, 1 db termék esetében állapították meg** (ami 0,1%-os, illetve 0,05%-os kifogásolási arányt jelent).

A CE megfelelőségi jelölés formai kialakítását 3 fajta, 7 db készülék esetében kifogásolták a felügyelők, 0,32%-os fajta és 0,35%-os darab szerinti kifogásolási aránnyal.

2. A megfelelőséget igazoló dokumentáció

A 79/1997 IKIM r. 4. sz. mellékletének 1. pontja előírja, hogy a gyártónak vagy a gyártó Európai Unióban letelepedett képviselőjének minden terméken fel kell tüntetnie a CE jelölést, és **írásos EK megfelelőségi nyilatkozatot** kell készítenie. A 2. pont értelmében a gyártónak össze kell állítania 4. sz. melléklet 3. pontjában leírt **műszaki dokumentációt**, és neki, illetve az Európai Unióban letelepedett képviselőjének biztosítania kell, hogy az utolsó termék gyártásától számított legalább tízéves időszak lejártáig ellenőrzés céljából a külön jogszabályban meghatározott hatóságok részére rendelkezésre álljon. Ha sem a gyártó, sem meghatalmazott képviselője nem rendelkezik székhellyel az Európai Unióban, úgy ez a kötelezettség azt terheli, aki a villamossági terméket az Európai Unió belső piacára importálja, és elsőként forgalomba hozza.

Ha egy adott villamossági terméken a gyártó nem folytatta le a megfelelőség-értékelési eljárást, akkor a termék a forgalomba hozatali jogsértésen túlmenően bármelyik jellemzője tekintetében veszélyeztetheti a felhasználók biztonságát.

Az eljárások során **a megfelelőséget igazoló dokumentáció 24 féle, 44 db termékhez került bekérésre a konyhai kiegészítők esetében**, amelyek kapcsán a jelentés elkészültéig kifogás nem született.

3. A magyar nyelvű használati-kezelési útmutató megléte

A Pftv. 8. § (5) bekezdése szerint, amennyiben általános hatályú, közvetlenül alkalmazandó európai uniós jogi aktus vagy az Európai Unió egyes termékek forgalmazásának feltételeit harmonizáló kötelező jogi aktusa rendelkezéseinek átültetése céljából **elfogadott jogszabály előírja, a gyártó köteles mellékelni** az ott meghatározott formában, módon és tartalommal **használati és kezelési útmutatót, valamint a biztonságot érintő figyelmeztetéseket a termékhez. A használati és kezelési útmutatónak közérthetőnek és egyértelműnek kell lennie.**

A 79/1997. IKIM r. 5. § (5) bekezdése értelmében a villamossági termékek esetében „**a használati kezelési útmutatót magyar nyelven kell rendelkezésre bocsátani**”.

A kézi mixerekre és a botmixerekre a vonatkozó honosított harmonizált szabványok a használati útmutató tekintetében biztonsággal kapcsolatos tartalmi elemeket határoznak meg.

Az ellenőrzött **918 féle 1948 db** termékből **33 fajta (4%) 59 db (3%) készülék esett kifogás alá a magyar nyelvű használati útmutató szempontjából**. A megállapításokat az alábbi táblázat részletezi:

A használati útmutatóval kapcsolatos megállapítás:	fajta	darab
- A termékhez nem állt rendelkezésre használati útmutató.	7	10
- A termék csak idegen nyelvű használati útmutatóval rendelkezett, magyarul nem.	3	8
- Az útmutató nem tartalmazott tájékoztatást arra vonatkozóan, hogy a készüléket nem szánták csökkent fizikai, érzékelési vagy szellemi képességű, illetve tapasztalattal vagy ismerettel nem rendelkező személyek általi használatra (beleértve a gyerekeket is), kivéve, ha egy olyan személy felügyeli vagy tájékoztatja őket a készülék használatát illetően, aki egyben felelős a biztonságukért is.	18	33
- Az útmutató nem tartalmazott tájékoztatást a tartozékok üzemidejére és sebesség beállításaira.	17	28
- Az útmutató nem tartalmazott figyelmeztetést arra vonatkozóan, hogy a botmixert mindig le kell kapcsolni a hálózatról, ha felügyelet nélkül hagyják, továbbá összeszerelés, szétszerelés, vagy tisztítás előtt.	8	9
- Az útmutató nem tartalmazott figyelmeztetést arra vonatkozóan, hogy a készüléket (botmixert) a gyerekek felügyelet nélkül ne használják.	9	15
- Az útmutató nem tartalmazott tájékoztatást az étellel érintkező felületek tisztítására vonatkozóan.	6	7
- Az útmutató nem tartalmazott figyelmeztetést a készülék kikapcsolására és táphálózatról történő eltávolítására tartozékcsere előtt, vagy a használat során mozgásban lévő részek megközelítésekor.	10	12

4. KPIR/RAPEX rendszerekben szereplő veszélyes termékek keresése

Az egyes ellenőrzések arra is kiterjedtek, hogy a vizsgált terméktípus nincs-e már letiltva, illetve nem került-e bejelentésre más tagállam által a RAPEX rendszerbe. A megyei Kormányhivatalok Fogyasztóvédelmi Felügyelőségei ilyen termékeket kereskedelmi forgalomban nem találtak.

5. A termékkel kapcsolatos tájékoztatások Fttv. alapján történő ellenőrzése

A témavizsgálat során **Fttv.** szerinti jogsértés nem került megállapításra.

6. Szemrevételezéses termékellenőrzési szempontok és mintavétel

A témavizsgálat keretében összesen **1 készülékből került sor mintavételezésre** szemrevételezés során felmerült gyanú alapján, a Komárom-Esztergom Megyei Felügyelőség által.

Az NFH akkreditált Mechanikai és Villamos Laboratóriuma által elvégzett vizsgálatok során a mintavételezett termékkel kapcsolatban megállapításra került szabványtól való eltérés, amely hibák alapján a termék a felhasználókra nézve az áramütés-veszély súlyos kockázatát hordozza magában.

III. Intézkedések

A témavizsgálat keretében a felügyelőségek – a jelentéseik elkészültéig – az alábbi intézkedéseket hozták:

21 fogyasztóvédelmi eljárás során a felügyelőségek

- 19 kötelezést adtak ki, melyből
 - forgalmazás feltételhez kötése összesen 18 esetben, 36 db terméket érintően került kiadásra; valamint
- 14 fogyasztóvédelmi bírság
 - Pftv. alapján 14 alkalommal, összesen 430.000 Ft összegben, 26 termék kapcsán került kiszabásra, továbbá
- összesen 14 áttételre került sor.

Az ügyek jelentős része jelenleg még folyamatban van, így az intézkedésekre vonatkozó fenti számadatok a későbbiekben változni fognak.

IV. Összefoglalás

Az ellenőrzés célja annak a megállapítása volt, hogy a kereskedelmi forgalomban árusított, elsősorban harmadik országból importált, leggyakoribb konyhai kisgépek (botmixerek és kézi mixerek (állvány nélkül vagy állvánnyal és keverőtállal)) forgalmazási körülményei megfelelnek-e a vonatkozó jogszabályi előírásoknak, különös tekintettel e termékek jelöléseire, figyelmeztető felirataira, megfelelőség-értékelésére és használati útmutatójára.

A felügyelőségek összesen 221 kereskedelmi egységet vontak vizsgálat alá, melyből 29 üzletben került megállapításra valamilyen nem megfelelőség. A kereskedelmi egységek teljes kifogásolási aránya így mindösszesen 13%-os volt.

Az ellenőrzés 918 fajta, 1948 db konyhai kisgépet érintett, amely fajta szempontjából 3,8%-ban, míg darabszám tekintetében 3,1%-ban került kifogás alá.

A készülékeken kötelezően feltüntetendő jelölésekkel kapcsolatban a felügyelők csak néhány esetben állapítottak meg hiányosságot. A gyártó neve, jele vagy kereskedelmi márkajele szinte mindegyik terméken feltüntetésre került, e tekintetben a kifogásolási arány 1%-nál alacsonyabbnak bizonyult, azonosító jelölés vonatkozásában egy termék esetében állapítottak meg nem megfelelőséget, míg az alapvető műszaki jellemzők 1-2 fajta és 1-2 db terméknel nem kerültek feltüntetésre, szintén jóval 1 % alatti kifogásolási aránnyal. A CE megfelelőségi jelöléssel kapcsolatos hiányosság – annak formai kialakítása miatt – a többi jelöléshez hasonlóan, csak minimális számban fordult elő.

A legtöbb hiányosságról a konyhai kisgépek magyar nyelvű használati-kezelési útmutatóival kapcsolatban tudunk beszámolni. A különböző szempontokat összegezve az ellenőrzött termékfajták 3,6%-ához vagy nem állt rendelkezésre magyar nyelven ilyen dokumentum, vagy a meglévő utasítások nem tartalmaztak bizonyos, a készülékek biztonságos használatához szükséges tájékoztatásokat.

Szemrevételezés alapján mintavételre okot adó, biztonságosságot érintő hiányossággal a felügyelők egy esetben találkoztak a vizsgálandó termékkör kapcsán. A mintavételezett termék az NFH akkreditált Mechanikai és Villamos Laboratóriuma által elvégzett vizsgálatok alapján nem felelt meg a vonatkozó szabványok előírásainak, melynek következtében a kockázatértékelés alapján, áramütés-veszély szempontjából súlyos kockázatot jelent a felhasználók részére.

Pozitívum, hogy korábban letiltott, vagy RAPEX bejelentésben szereplő veszélyes termékeket a felügyelők nem találtak kereskedelmi forgalomban.

A feltárt jogsértések alapján – az arányosság elvét figyelembe véve – az eljáró felügyelőségek megtették a megfelelő lépéseket annak érdekében, hogy a hiányosságok

pótlásra, javításra kerüljenek. A veszélyes termék forgalomból való kivonásáról és visszahívásáról az illetékes felügyelőség(ek) intézkednek.

A témavizsgálat az előzetes várakozásoknál jobb eredménnyel zárult. Tapasztalataink szerint a kereskedelmi forgalomban található konyhai kisgépek (botmixerek és kézi mixerek) javarészt neves gyártók termékei, akik – egy-két kivételtől eltekintve – a termékek forgalmazását a jogszabályoknak megfelelő módon végzik, a termékek forgalmazási előírásairól a kereskedők kellő információkkal rendelkeznek. Mindezek alapján a szóban forgó készülékek közeljövőben történő, ismételt ellenőrzését nem tartjuk indokoltnak.

Budapest, 2014. május „21”.

Pintér István
főigazgató

Függelék

Az ellenőrzéshez kapcsolódó főbb jogszabályok és szabványok

Jogszabályok

- az Európai Parlament és a Tanács a termékek forgalmazása tekintetében az akkreditálás és piacfelügyelet előírásainak megállapításáról és a 339/93/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló **765/2008/EK rendelete** (a továbbiakban: **765/2008/EK r.**);
- az Európai Parlament és a Tanács a termékek forgalomba hozatalának közös keretrendszeréről, valamint a 93/465/EGK tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről szóló **768/2008/EK határozata** (a továbbiakban: **768/2008/EK h.**);
- a termékek piacfelügyeletéről szóló **2012. évi LXXXVIII. törvény** (a továbbiakban: **Pftv.**);
- a piacfelügyeleti tevékenység részletes szabályairól szóló **6/2013. (I. 18.) Korm. rendelet** (a továbbiakban: **6/2013. Korm. r.**);
- a fogyasztóvédelemről szóló **1997. évi CLV. törvény** (a továbbiakban: **Fgytv.**);
- a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló **2008. évi XLVII. törvény** (a továbbiakban: **Fttv.**);
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló **2004. évi CXL. törvény** (a továbbiakban: **Ket.**);
- a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóságról szóló **225/2007. (VIII. 31.) Korm. rendelet** (a továbbiakban: **225/2007. Korm. r.**);
- a vásárokról, a piacokról és a bevásárlóközpontokról szóló **55/2009. (III. 13.) Korm. rendelet** (a továbbiakban: **55/2009. Korm. r.**);
- az egyes villamosági termékek biztonsági követelményeiről és az azoknak való megfelelésértékeléséről szóló **79/1997. (XII. 31.) IKIM rendelet** (a továbbiakban: **79/1997. IKIM r.**).

Szabványok

- MSZ EN 60335-1:2003, Háztartási és hasonló jellegű villamos készülékek. Biztonság. 1. rész: Általános követelmények (IEC 60335-1:2001, módosítva);
- MSZ EN 60335-1:2002/A11:2004, Háztartási és hasonló jellegű villamos készülékek. Biztonság. 1. rész: Általános követelmények;
- MSZ EN 60335-1:2002/A1:2005, Háztartási és hasonló jellegű villamos készülékek. Biztonság. 1. rész: Általános követelmények (IEC 60335-1:2001/A1:2004);
- MSZ EN 60335-1:2002/A12:2006, Háztartási és hasonló jellegű villamos készülékek. Biztonság. 1. rész: Általános követelmények;
- MSZ EN 60335-1:2002/A2:2007, Háztartási és hasonló jellegű villamos készülékek. Biztonság. 1. rész: Általános követelmények (IEC 60335-1:2001/A2:2006 + 2006. évi helyesbítés);
- MSZ EN 60335-1:2002/A13:2009, Háztartási és hasonló jellegű villamos készülékek. Biztonság. 1. rész: Általános követelmények;
- MSZ EN 60335-1:2002/A14:2011, Háztartási és hasonló jellegű villamos készülékek. Biztonság. 1. rész: Általános követelmények;
- MSZ EN 60335-2-14:2007, Háztartási és hasonló jellegű villamos készülékek. Biztonság. 2-14. rész: Konyhagépek követelményei (IEC 60335-2-14:2006, módosítva);
- MSZ EN 60335-2-14:2006/A1:2009, Háztartási és hasonló jellegű villamos készülékek. Biztonság. 2-14. rész: Konyhagépek követelményei (IEC 60335-2-14:2006/A1:2008).